

**Впровадження ідей О. А. Захаренка
в навчально-виховну систему школи**

«Школа - це маленька держава зі своїм парламентом, законами і традиціями. Їй притаманна мрія, ідея, яку реалізують діти, вчителі, батьки. Школа – це такий процес, коли дитина знаходиться в центрі уваги; це система дружніх стосунків у колективі учнів і вчителів».

О. А. Захаренко

Саме такими принципами керується педагогічний колектив Червонослобідської загальноосвітньої школи I-III ступенів №1. Діяльність класних колективів, учнівського самоврядування, дитячої організації «Веселка», педагогів здійснюється за такими напрямками:

- національно-патріотичне виховання;
- моральне виховання;
- правове виховання;
- родинне виховання;
- трудове виховання;
- превентивне виховання;
- екологічне виховання;
- формування здорового способу життя;
- художньо-естетичне виховання;
- сприяння творчому розвитку особистості.

Використовуючи безцінні ідеї великого педагога-земляка О.А.Захаренка, в нашому навчальному закладі створено унікальну систему навчально-виховної роботи, яка забезпечує формування толерантної особистості, готової до співробітництва, сприяє розвитку здібностей до творчої діяльності, тобто систему, що базується на принципах дитиноцентричної концепції виховання в контексті особистісно орієнтованої педагогіки, обґрунтованої Бехом І.Д.

У школі виховний процес виступає невід'ємною складовою усього освітнього процесу і орієнтується на загальнолюдські цінності, зокрема

морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). Нова школа має плекати українську ідентичність. Саме тому сьогодні ми здійснюємо пошук і підтримку учнівської молоді, яка має організаторські здібності, усвідомлює себе потенційним лідером, має бажання використовувати свою енергію та здібності заради інших. Цілком очевидно, що навички управління суспільством стануть надбанням людини тоді, коли участь в учнівському самоврядуванні сприятиме набуттю вихованцем необхідних знань, умінь і досвіду соціальної дії.

Учнівське самоврядування в нашій школі базується на принципах **«Для того, щоб мати майбутнє, необхідно бути готовим зробити щось нове!», «Поспішайте робити добро людям»**. Слід зауважити, що метою роботи дитячого самоврядування є згуртування учнівської молоді на КТС, виховання в них кращих рис громадянина-патріота України, захист їхніх права, інтересів, спроби зробити життя учнів насиченим і цікавим.

Модель учнівського самоврядування нашої школи має цілеспрямовану, конкретну, систематичну і прогнозовану за наслідками діяльність школярів. Вона забезпечує комплексний виховний вплив на учнів шляхом залучення їх до активної та систематичної участі у вирішенні важливих питань класу та школи, в залученні всіх членів шкільного колективу до планування, організації, контролю й підбиття підсумків навчальної та суспільно-корисної праці. Всією роботою у школі керує орган учнівського самоврядування, на чолі якого стоїть президент. Президентом школи у 2016-2017 є Тарасенко Анастасія, учениця 11 класу. Шкільний парламент складається з 6 центрів:

- центр навчання і творчості;
- центр дисципліни і порядку;
- центр дозвілля;

- шефський центр;
- організаційний центр;
- прес-центр;
- центр здоров'я та спорту

Основною функцією центрів є втілення в життя ідей, планів, проектів та постанов учнів, вчителів, загальних зборів школи та Президента.

Функціонування в школі учнівського самоврядування спонукає дітей краще вчитися, оскільки згідно зі Статутом членами парламенту можуть бути лише учні, середній бал успішності яких складає не менше 9 балів.

Про доцільність надання школярам прав і свобод щодо їх участі у житті школи свідчить висока ініціативність та активність дітей.

Одним із завдань педагогічного колективу є створення комфортних умов у школі для реалізації навчально-виховного процесу, який відбувається на принципах діалогу між учнем і вчителем та гуманізації. Гуманізація навчально-виховного процесу забезпечує створення комфортних умов для ефективного спілкування і – навпаки – неформальне спілкування у ході реалізації спільної мети допомагає вчителям залучати школярів до самостійного пошуку нової інформації і сприяє виробленню необхідних умінь і навичок. Цьому сприяє позакласна та гурткова робота в школі. Ще О. А. Захаренко зазначав: «Дітей можна виховувати тільки добром, тільки ласкою, без покарань. І якщо у масовому масштабі, в усіх школах зробити цього неможливо, то не тому, що виховання без покарань неможливе, а тому, що багато вчителів не вміють виховувати без покарань». І додавав: «Якщо ви хочете, щоб у нашій країні не було злочинців, - виховуйте дітей без покарань!»

Однією з головних фігур, яка сприяє розвитку особистості у класному колективі, є класний керівник. Саме класний керівник працює над тим, щоб розвивати громадянськість, соціальну активність учнів, виховувати в них почуття власної гідності, надавати їм можливість самореалізуватись. Тому у кожному учнівському колективі діти мають свої доручення (є староста, заступник, відповідальні за чистоту в кабінеті, дисципліну та порядок,

чергування по школі тощо). Учні набувають передового досвіду самоорганізації та співпраці, у них формується життєва позиція та світогляд, основою якого є загальнолюдські цінності. При цьому розвивається терпимість до різних ідей і точок зору, вміння слухати і чути, дивитися і бачити, спостерігати й аналізувати, систематизувати і робити правильні висновки.

У нашій школі відбувається активна співпраця педагогічного та учнівського колективів в різних сферах:

- навчальній;
- правовій;
- інформаційній;
- спортивній;
- культурній;
- сфері дозвілля.

У школі із допомогою шкільного парламенту проводиться ряд виховних заходів та КТС, які стали традиційними:

- Акція «Ми з тобою» - допомога першокласникам в адаптаційний період;
- Посвята в першокласники;
- КТС «Символ Миру»;
- День Учителя;
- Урок пам'яті до Дня визволення України від німецько-фашистських загарбників «Золота осінь перемоги»;
- Акція «Подаруй книгу шкільній бібліотеці»;
- Акція «Запали свічку»;
- КТС «Добро починається з тебе, добро починається з мене» (благодійний ярмарок до Міжнародного дня інвалідів);
- Урок мужності «Армія – гордість держави»;
- Свято «Знов Миколай приходить до дітей!»;
- Благодійна акція «Від серця до серця»;

- Допомога воїнам АТО: збір продуктів харчування, теплого одягу та медикаментів;
- Акції: «Пластикові кришки для протезів пораненим в АТО», «Лист солдату»;
- Організація роботи поштової скриньки до Дня Закоханих;
- Випуск буклетів «Здоровим бути модно!»;
- Святкові заходи до Міжнародного жіночого дня;
- Лінійка пам'яті до Дня Перемоги;
- КТС «Чиста школа – успішні учні»;
- Акція «Посади дерево» - озеленення території школи;
- Вечір-реквієм «Чорнобиль – попередження, набат...»;
- Трудові десанти по закладенню клумб на пришкольніх ділянках;
- Волонтерський рейд «А ми до вас у потрібний час» - допомога ветеранам Другої світової війни;
- Робота скриньки побажань «У наступному навчальному році я...»;
- Соціологічне опитування «Зіркова п'ятірка учнів», «Зіркова п'ятірка вчителів»;
- Щомісячний випуск газети «Вісник школяра»

Сьогодні з'являються нові форми дозвілленої діяльності учнів, які знаходять серед них активну підтримку та інтерес. Учнівська молодь активно долучається до проведення флешмобів «Україна єдина», «Діти України за мир в країні», «Прапор єднання»; квестів «Пропала булава», «Козацькому роду нема переводу»; проєктів «Видатні постаті мого села», «Ними пишається школа» тощо.

Учні 8-11 класів є активними учасниками Ліги старшокласників у підпроєктах Інтернет-проєкту «Ми – патріоти Черкащини».

Щорічно у травні учні 5-11 класів стають активними учасниками зльоту добротворців «Добровторець – 20...».

Завдяки участі дітей у різних виховних заходах зростає їхня соціальна активність та відповідальність, розвиваються творчість, креативність, цілеспрямованість, винахідливість, готовність до виправданого ризику.

Така модель учнівського самоврядування сприяє виробленню в учнів певних *якостей*:

- *відповідальності* за доручену справу, за колектив, за все, що відбувається навколо;
- *принциповості* – уміння критикувати, належним чином сприймати критику, давати об'єктивну оцінку своїм вчинкам та вчинкам оточуючих;
- *самостійності*;
- *готовності*, залежно від конкретних умов, знаходити правильне рішення, *долати труднощі*;
- *творчого ставлення до дійсності*;
- *вміння виявити ініціативу*, вносити в будь-яку справу свої зусилля, думки, пропозиції.

Саме тому учнівський колектив нашого закладу сильний і організований, з чіткою системою самоврядування й відповідальності перед суспільством за своє навчання та свої вчинки. Впроваджуючи ідеї О. А. Захаренка, варто зазначити, що великий педагог і гуманіст випередив час, адже все, започатковане ним з року в рік стає ще більш актуальним, вкрай необхідним та зрозумілим для всіх.

Працюючи з дітьми у напрямі виховання та розвитку лідерських якостей, ми в першу чергу повинні закладати в них зерна духовності, толерантності, любові до ближнього, бажання допомогти, принести користь оточуючим і при цьому самореалізовуватися та самовдосконалюватися.

Школа — це життєвий простір дитини; тут вона не просто готується до життя, а живе. Тому виховна робота в нашій школі спланована так, щоб сприяти становленню особистості як творця і проектувальника життя, гармонізації та

гуманізації стосунків між учнями і педагогами, школою і родиною, керуючись ідеями демократичного діалогу між поколіннями.

«Школа ніколи не втратить своєї просвітницької функції. І ще довгий час до неї бігатимуть діти, вона буде центром здоров'я і естетичного виховання, місцем, де обожнюватимуть працю і людей праці, центром творчої думки і несподіваних дитячих відкриттів, місцем, де люди опановуватимуть науку спілкування, толерантності, миру і збереження білого світу для прийдешніх поколінь», - писав О. А. Захаренко.